



Helsingfors info

Nytt och nöje. Eleverna är belåtna, lärarna gläder sig och skolfarfarerna, Göran och Mathias (i mitten) njuter.

Så går det till när farfar hålls ung

”För att det är roligt med barn, roligt att prata med dem, lyssna på dem och umgås med dem”. Så lyder svaret på frågan om varför de har valt att bli skolfarfar. Och tillsammans med barn hålls farfar dessutom ung.

Degerö lågstadium har inte bara en skolfarfar utan två och på det kommer ytterligare en skolmormor. Det är inte alla skolor förunnat.

”Vi är verkligen nöjda. Det är till enorm nytta och glädje med många vuxna i en skola. Det inger trygghet och är i dag en självklar del av skolvardagen”, säger rektor **Bo-Håkan Söderholm** i skolan med 136 elever.

En skolfarfar är **Mathias Standertskjöld-Nordenstam** och han är ganska ny i branschen,

om man kan uttrycka det så. Han var engagerad i skolvärlden redan när hans egna barn gick i skola och efter att ha gått i pension ville han gärna ha något regelbundet att göra. Det är knappt ett år sedan.

”Jag har alltid tyckt om barn och varit intresserad av att umgås med dem. Barn har mycket att ge. Så jag tog kontakt med Folkhälsan och den vägen kom jag till Degerö lågstadium. Det ligger på behändigt avstånd från mitt hem”, säger han.

Han är i skolan i princip en och en halv dag i veckan. Uppgiften är att stötta elever till exempel genom att lyssna när de läser högt. För barnet är den språkliga utvecklingen avgörande och i Degerö lågstadium lägger man stor vikt vid bibliotekstimmar, böcker och läsning. I biblioteket finns en läshörna där skolfarfar kan slå sig ner med en elev för att läsa tillsammans.

”Det är rörande att uppleva hur viktigt det är för barnen att få läsa högt för någon, att visa att de har lärt sig och att de kan. Elever vill och ska bli sedda och få uppmärksamhet”, säger Mathias Standertskjöld-Nordenstam och nämner att han också är med på slöjdtimmen som stöd och extra hand.

”Det är viktigt att inse att man varken är polis eller pedagog i skolan. Man är med uttryckligen som sig själv”, säger han.

Den andra skolfarfadern i Degerö, **Göran Sundholm** håller med.

”Det är skojigt att följa med vad barnen lär sig, och inte lär sig. Och så lär man sig själv en hel

del om hur barnen resonerar och om deras sätt att uttrycka sig”.

Han har fungerat som skolfarfar i sju år och kom med i verksamheten några efter sin hustru, **Franciska Sundholm** som är inne på elfte året som skolmormor.

”Jag trivs fortfarande. Det är helt enkelt roligt och givande”, säger hon.

Bakom verksamheten med skolfarfar, skolmormor, skolfarmor och skolmormor står utöver Folkhälsan, Svenska pensionärsförbundet, Utbildningsverket och Hem och Skola. Verksamheten bygger på frivillighet, man får alltså ingen lön och man ska ta uppgiften på allvar och på sikt.

”Man ska ha ork och tid, vara genuint intresserad av barn och ha ett öppet sinne för vardagen i skolvärlden”, säger **Gun-Britt Aminoff** på Folkhälsan. Det är hon som är länken till skolorna och det är henne man ska kontakta om man vill bli skolfarfar.

”Ett annat krav är att man har arbetslivet bakom sig, är i pensionsåldern, det vill säga 60+. Men man behöver inte ha egna barnbarn. Huvudsaken är att man är tillräckligt gammal för att barnen ska se personen som ett lite äldre stöd och inte som en extra lärare. Skolfarfar har givetvis tystnadsplikt”, säger Aminoff och hälsar alla som tycker om barn välkomna att kontakta henne.

”Jag vill gärna att vi träffas och pratar om verksamheten, sedan kontaktar jag skolan och introducerar nya skolfarfar eller skolmormor.

Man når Gun-Britt Aminoff på tfn 040 551 9194 eller gun-britt.aminoff@folkhal-san.fi.



Lung stund. Madeleine i tvåan läser och skolfarfar Mathias lyssnar.

Foton Leif Weckström

Pappas egen plats

Vid det här laget är Niki Hamro trebarnspappa och har fullt upp med att vara pappa på privat håll. Men han är samtidigt starkt engagerad i en mer allmän papparoll och driver projekt pappa.

Syftet med projektet är att samla pappor för att dryfta papparollen, pappavardagen och pappaproblem. Målet är att stärka rollen som en aktiv och delaktig förälder.

"Projekt pappa är för pappor. För mammor finns redan många former av verksamheter och nätverk där de kan utbyta åsikter, ventiler problem och prata om allt som hör till vardagen med barn", säger Hamro.

Scenen för pappaträffarna är svenska familjecentrets lokaler på Tavastvägen i Sörnäs. Det är i samma rum som svenska familjecentret ordnar både familjecafé och babycafé. Familjecaféet är också öppet för pappor men mest blir det mammor på träffarna. För många pappor är tröskeln för hög i en kvinnodominerad grupp.

"Och familje- och babycaféerna pågår på dagen medan pappaträffarna är på kvällen. Då har betydligt fler pappor som jobbar tillfälle att komma", säger Hamro och fortsätter:

"En annan aspekt är att det kan vara bra med ett forum där pappor uttryckligen kan prata om fadersskap. När jag träffar kompisar som också är pappor så är det inte papparollen vi pratar om utan om jobb, sport, bilar och annat som upp-



Projekt pappa. Niki Hamro driver det och Oscar Gyllensten har hittat det.

fattas som typiskt manligt snack. Jag är övertygad om att pappor behöver en egen plats där de kan prata om pappavardagen.

"Vi körde i gång i våras. Ibland kommer ganska många pappor, ibland blir det ganska få", säger Hamro, som är väl medveten om att det tar tid att etablera nya verksamheter. Det tog två och ett halvt år för familjecaféet att komma i gång på allvar men nu är det full rulle varje gång.

I slutet av september hade bland andra Oscar Gyllensten, far till 11 månader

gamla Petter, hittat till pappaträffen. Familjen Gyllensten har nyligen flyttat från Göteborg och Oscar har ännu inte hunnit lära känna särskilt många människor i Helsingfors.

"Jag upptäckte pappaträffen på sajten mammapappa.com. Eftersom jag inte känner folk i stan kändes det som en bra idé att leta efter gemenskap, nätverk och kontakter här. Här har jag dessutom tillfälle att umgås och prata på svenska", säger Gyllensten.

Projekt pappa pågår tre år och får stöd från föreningen familjeparasollet samt av RAY och Svenska kulturfonden. Svenska familjecentret är ytterligare en part som tar del i pappaträffarna. Sedan ska man utvärdera och planera fortsättningen.

● Höstens följande pappaträffar är 25 oktober, 22 november och 20 december kl. 17.30–19.30. Adressen är Tavastvägen 13 A, 4 våningen. Mer information på projektpappa@gmail.com och på www.familjeparasollet.com/pappa.

Svenska veckan dygnet runt

Strukturer, samarbete, nätverk, kulturstrategier, öppenhet och utveckling. Det är ord och begrepp som Nina Gran använder gärna och ofta. Hon är kulturproducent vid kulturcentralen och arbetar med och koordinerar verksamheter på svenska.

Hon är med på det mesta som sker på den kommunala kulturfronten och lite till.



Kulturarbetare Nina Gran har arbetat med urban kultur i tjugo år och stortrivs fortvarande.

"Jag har arbetat med urban kultur i tjugo år. Och sedan 2002 är jag anställd på staden", säger hon som var med och byggde upp Verandan som startade i Glaspalatset och projektet RRR, det vill säga rötter, röster, rum som byggdes upp i anslutning till kulturhuvudstadsåret för tio år sedan.

I dag finns hon på den administrativa avdelningen på kulturcentralen och den har säte på Kalevagatan.

"Vi har egentligen tre avdelningar. En står för kulturtjänster och program för invånarna, en annan arbetar med utredningar och rapporter som stöd för kulturpolitiken och den tredje är kringtjänster med allt från tekniker till kanslipersonal".

Nina Gran håller i de svenska trådarna. Svenska verksamheter finns på många plan.

"Också på de så kallade gårdarna. Vi har Annegården, som är barnens egen kulturcentral, Savoyteatern som bjuder på världsmusik, Caisa som är det multikulturella centret och så finns de lokalt förankrade kulturhusen Stoa i Östra centrum, Gamlasgården i Gamlas, Malmgården i Malm och Nordhuset i Nordsjö".

"Vi är också en generös sektor. Tvåtedjedelar av budgeten går till olika understöd. Det handlar om 30 miljoner euro i året i huvudsak avsett för Helsingforsbaserad kulturverksamhet.

Om Nina ska beskriva sin eget arbete svarar hon: "Vi har svenska veckan hela tiden".

"Framförallt ska jag sätta i gång projekt, skapa forum och komma med idéer men sedan ska någon annan genomföra. Den gemensamma strävan är att kulturen ska genomsyra det mesta i samhället".

Själv är hon en storkonsument av kultur också på fritiden.

"Jag går ofta och gärna på kulturevenemang. Och ska jag koppla loss från kultursektorn går jag i svampskogen och så sjunger jag i kör".



Foto Leif Weckström

ARSKA har alla husritningar

ARSKA heter ett öppet nätverk på internet där man kan slå upp till exempel huset i hörnet av Fjälldalsgatan 1 och Cygnaeusgatan 2 i Tölö (bilden ovan) och skaffa ritningarna på huset. Över den fina jugendbyggnaden finns 54 olika ritningar. ARSKA innehåller så gott som alla hus i Helsingfors.

Det är fråga om digitala kopior på de ursprungliga husritningarna som kan beställa för 3 euro per bild. Byggnadstillsynsverket har lagt ut två och en halv miljon ritningar på nätet. Adressen är <http://asiointi.hel.fi/arska>. Språket är finska.

Ingen är som Eva

Eva Dahlgren, en av Sveriges största sångerskor och låtskivare, ger den 16 november en föreställning på Savoyteatern där hon står för en monolog om oss människor. "Musiken räcker inte alltid för att berätta historier" säger hon. Föreställningen heter Ingen är som jag.

Ledin på turné med ny skiva

Ungefär en månad senare uppträder en annan omtyckt svensk på Savoyscenen, Tomas Ledin som är ute på turné med anledning av sin nya skiva, Höga kusten. Konserten är den 12 december.

Nästa steg efter skolan?

Om andra stadiets utbildning, om alternativen kring yrkesskola, gymnasium och läroavtal handlar skolmässan Next Gate som arrangeras vartannat år och i regi av Helsingfors stad. Mässan pågår i Gamla hamnen på Skatudden mellan 2 och 4 november. För information om svenskspråkiga alternativ står yrkesinstitutet Practicum och gymnasierna Brändö, Lärkan, Norsen och Tölö. Mässan är avsedd för såväl de unga som deras föräldrar.

Antikviteter på Arbis

Lördagen den 30 oktober ställer tre experter, Ulla Tillander-Godenhelm, Bernt Morelius och Paul Hörhammer upp på Arbis egen "antikrunda". Ta med dig spännande antikviteter, udda föremål, gamla smycken och konst och kom mellan klockan 13 och 16.

Naturkosmetik för tjejer

Visste du att det är enkelt och billigt att röra ihop egen naturkosmetik. Marthaförbundet och Ung Info ordnar en må bra dag för tjejer. Tessa Turtonen, som är ekologisk rådgivare, berättar om innehållet i naturkosmetik och du får laga eget läppfett, shampoo och hudkräm. Den 16 november i Luckan kl. 15–17.30.

Snart är det jul igen

Arbis är alltid något av en föregångare och firar sin traditionella julvaka redan den 26 november. Programmet är avsett för alla; unga, vuxna, barn, vänner och familjer och på plats får man stöpa ljus, knåda marsipanfigurer, baka pepparkakor, tillverka julkort och mycket annat. Material finns i huset och till självkostnadspris. Julvaka mellan kl 17 och 20.

11.12 kl. 13 Barnens egen julkonsert

En skön, stämningsfull och skojig julkonsert för hela familjen med bland andra Apan Anders och de vackraste julsångerna, aktivitetssånger för de minsta, interaktivitet kring sångerna och instrumenten. En julkonsert på barnens villkor där ingen behöver sitta stilla. På Verandan.

Tillsammans är man mindre ensam

Ingen pensionär i Helsingfors behöver vara utan sällskap eller umgänge. Och tillsammans är man mindre ensam.

"Det finns tolv svenska pensionärsföreningar i stan och var och en välkomnar alltid nya medlemmar, säger **Majlis Kvist** som är ordförande för de svenska föreningarnas samarbetsorgan Sams.

Sams upprätthåller samarbete mellan pensionärsföreningarna i stan och kontakter till det riksomfattande pensionärsförbundet.

Sams ordnar också gemensamma aktiviteter. Senast arrangerade man en festdag för fullvuxet folk på G18, seminariet Livsglädje till hälsa – ord, konst och musik med bland andra **Ole Norrback** och **Björn Vikström** som medverkande och så åkte man på Kafekvarnen Live kryssning till Stockholm. I november ordnar Sams teaterresa till Åbo och i februari en utfärd till Sibeliushuset i Lahtis där man ska uppleva en **John Lennon**-konsert.

"Sams står också bakom träffarna i källaren på Café Esplanad. Alla är välkomna till exempel den 2 november då **Åke Grandell** berättar om sin julturné och julsjiva tillsammans med **Ami Aspelund** och **Håkan Streng**, berättar **Maj-Britt Paro** som är aktiv på många plan. Hennes råd är att man ska se pensionsåren som de gyllene åren och njuta av varje dag. Och ett sätt att njuta är att umgås med människor.

Den 7 december är det sedan **Annalena Bengelsdorff** som gästar Café Esplanad för att berätta om och läsa



Gyllene år: Maj-Britt Paro och Majlis Kvist säger att man ska njuta av åren som "fullvuxen".



Terapi och motion. Dans är bra för det mesta.

ur sin andra bok bestående av hennes kåserier i Hbl. Det är inte ovanligt att femtio sextio personer kommer på träffarna som ordnas klockan 14 den första tisdagen varje månad. Inget inträde eller krav på anmälan.

"De lokala pensionärsföreningarna står också för en massa program och verksamheter. Det handlar om allt från föredrag och gemensamma promenader på stan till gymnastik, utfärder, teaterbesök och så finns de som reser. Många har något på gång alla dagar och en del har vissa specialiteter", säger Kvist.

Med specialiteter avser hon att medlemmarna i Drumsö pensionärsförening är baddare på petanque medan medlemmarna i Munksnäs spelar mycket bridge. Sedan finns grupper som möts kring något speciellt, som Buggarna som dansar bug.

"Bug och dans i alla former är både terapi mot stress och fin motion och håller man sig i skick mår man bra och då känns det mesta roligt. Dans leder inte kanske till ett längre liv men ett betydligt piggare", säger **Per-Erik Isaksson** innan han hastar ut på dansgolvet på G18 där fullvuxet folk festade en hel dag för några veckor sedan.

Majlis Kvist har kontaktuppgifter till samtliga pensionärsföreningar i stan och vet dessutom det mesta som är värt att veta om andra verksamheter för fullvuxet folk. Man når henne på tfn 040 754 0550 eller majlis.kvist@welho.com.

Svenskt hela veckan

Svenska veckan pågår kring Svenska dagen den 6 november. För koordineringen står Folktinget som också har de senaste uppgifterna om det digra programmet. Plock ur det bjuder bland annat på:

Halloweenpyssel för unga i Sandels i Tölö och en resa till sagans och fantasins värld där vad som helst kan hända. Sagostunden händer i Nordhuset i Nordsjö. En dag för seniorer och daglediga på Högbergsgården som hör till Johannes församling.

Temat är *Om att söka det glada budskapet i dagens Helsingfors*. Föreläsningen "Uppdrag rädda Svenskfinland" ges av tankesmedjan Magma som därmed redogör för sitt scenarioprojekt. Platsen är Arbis och Arbis är även scen för *Syster Visa*, en tidlös poesikonsert med dikter av bland andra **Nils Ferlin** och **Claes Andersson** till toner av **Kai Chydenius**, **Evert Taube** och **Lasse Mårtensson**. Mu-

sikafton *Rosenfink* är nyländsk folkmusik i Luckan och Soc&Komdagen har temat Journalister gör historia. Soc&komdagen har bland andra författaren **Lars Sund** som talare.

Loud 'n Proud heter ungdomsmusikalen av Dunk rf och spelas för lågstudier och högstudier på Rastis i Nordsjö. Och på själva Svenska dagen är Nordhuset värd för klubbkvällen *Stjärnfall* med improvisationsteater för vuxna.

Huset fullt av böcker och författare

Bokmässan pågår den här veckan och utbudet är digert med bland annat de finlandssvenska förlagen samlade på en egen avdelning med hela 120 program på **Edith Södergran** och Tot-

tiscenen. Här medverkar 180 finlandssvenska författare, forskare, skådespelare, redaktörer illustratörer, berättare och skrivare.

Och alla litterära genrer finns med; fackböcker, essäer, noveller, romaner, deckare, lyrik, rimkonst, barnböcker, ungdomsböcker och lätt lästa böcker. På de svenska scenerna utlovas samtal om att renovera hus, om kärlek och känslor, varför vi behöver vampyrer och om islam och arabvärlden.

Bland de svenska författargästerna märks **Susanna Alakoski**, **Mark Levengood**, **Ulf Stark** och **Michael Nyqvist**.

Årets tema på bokmässan är den franska litteraturen och bland andra den ryskfödda franska succéförfattaren **Andrei Makine** uppträder. Andra utländska författargäster är till exempel **Jaan Kaplinski** och **Antony Beevor**.

Bokmässan pågår i Helsingfors mässcentrum fram till söndag den 31 oktober.



Foto: Leif Weckström